

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

לפני כבוד השופטת אפרת בוסני

התובעים בת"א 9583-12-20 :
1. גלית שמש פאוקר, עו"ד
2. עדי פאוקר

נגד

הנתבע: **ויסאם אבו טחישר**
ע"י בא כוחו עו"ד דניאל שמואלי

התובע בת"א 74019-12-20 : **ויסאם אבו טחישר**
ע"י בא כוחו עו"ד דניאל שמואלי

נגד

הנתבעים: **1. גלית שמש פאוקר**
2. עדי פאוקר

פסק דין

לפניי תביעות הדדיות של הצדדים ששמיעתן אוחדה. עניינן עבודות ריצוף שביל כניסה וחנייה שביצע התובע בתא"מ 74019-12-20 (להלן: "הקבלן") בביתם של התובעים בת"א 9583-12-20 (להלן: "התובעים"). התובעים מבקשים לחייב את הקבלן לפצות אותם על נזקיהם בגין ליקויים בעבודתו; הקבלן מבקש את יתרת הכספים שטענתו על התובעים לשלם לו בגין העבודות שביצע.

רקע ותמצית הטענות

1. התובעים, בעלים של בית דו משפחתי ברמת החייל, התקשרו עם הקבלן לצורך ביצוע עבודות ריצוף של שביל הכניסה לביתם וחנייות. בין הצדדים נחתם ביום 16.10.2020 מסמך "הסכמות" ולפיו העבודות שיבצע הקבלן כוללות ריצוף שביל חנייה בשטח של 250 מטר לערך, כולל חניית רכבים והוסכם כדלקמן: תשתית: יציקת בטון + ברזל, פועלים, מכולות וכל מה שקשור ליציקה, ריצוף אבן 10X10 קווים ישרים עם פוגות של 1 ס"מ ומילוי כוחלה. נקבע מחיר מוסכם של 60,000 ₪ במזומן וכן ש"כל החומרים והעבודה, לרבות הכלים כלולים מחיר".

מתחת לחתימות על מסמך ההסכמות צוין "כולל ריצוף מדרכה בחוץ ואבן משתלבת" וכן "זמן עבודה 15 ימים".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

2. מסמך ההסכמות נכתב על ידי התובעת, עורכת דין בהכשרתה, ביומנו הפרטי של הקבלן ונחתם בביתם של התובעים על ידי התובעת והקבלן בערב יום שישי.
3. התובעים שילמו לקבלן סך של 57,500 ₪.
4. בין הצדדים נתגלעה מחלוקת על רקע דרישת הקבלן מהתובעים לשלם לו כספים וטענות התובעים ללקויים בעבודות הקבלן.
5. עבודתו של הקבלן הופסקה. סמוך לאחר מכן התקשרו התובעים עם קבלן אחר לביצוע תיקונים והשלמת העבודות.
6. **התובעים** הגישו תחילה את התביעה בבית המשפט לתביעות קטנות, ותיקנו את כתב התביעה בעקבות העברתה לבית משפט השלום. **בכתב התביעה המתוקן** שהוגש בת"א 9583-12-20 טוענים התובעים כי הקבלן ביצע את העבודות בצורה לקויה, כי השביל רוצף עקום ובשיפועים הפוכים, ללא כוחלה וללא גימורים וללא הקפדה על פוגה של 1 ס"מ כמתחייב בהסכם; כי הקבלן לא ביצע את ריצוף המשתלבות במדרכה; לא עמד בלוח הזמנים המוסכם וגרם לעיכוב של שלושה וחצי חודשים בהשלמת ביתם; וכי הם נאלצו לשלם ריבית בגין הלוואת בלון שנטלו.
- התובעים טוענים שבמהלך ביצוע העבודות הם העירו לקבלן על עבודתו הלקויה, כי הקבלן האט את עבודתו והעלה דרישות סחטניות לתוספת תשלום - ובעקבות סירובם לשלם עבור חומרים שהיו חלק מהעבודה המוסכמת, הפסיק את הקבלן את העבודות ורק לאחר התערבות בא כוחו חזר לעבוד. לאחר שחזל הקבלן להגיע לשטח, התקשרו התובעים עם קבלן אחר לביצוע תיקונים והשלמת העבודות, לו שילמו התובעים סך של 32,000 ₪.
7. התובעים טוענים כי בשל הליקויים בעבודת הקבלן, נדרש ריצוף מחדש של השביל והם תובעים לחייב את הקבלן בעלות ביצוע עבודות החלפת הריצוף בסך של 156,780 ₪ בהתאם לחוות דעת מומחה הנדסי מטעמם, בתוספת פיצוי בגין עגמת נפש בסך של 20,000 ₪ (סה"כ 176,780 ₪).
8. **הקבלן** טוען כי מסמך ההסכמות שנחתם אינו כולל את כל הסכמות הצדדים, כי עלות העבודות שנקבעה במסמך ההסכמות אינה כוללת את אבני הריצוף, מכסי הביוב והכוחלה שבין האבנים וכן את ריצוף שטח המדרכה שהוסף על ידי התובעת, ללא ידיעתו וללא הסכמתו מתחת לחתימות. לטענת הקבלן מחיר העבודות המוסכם עודכן בהמשך לסך של 67,500 ₪ בתוספת מע"מ וכי התובעת ביקשה שהוא יוציא חשבוניות ע"ש עמותת "קרן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

לחיים" לצורך קיזוז המע"מ. הקבלן טוען כי התובע אישר כי לקבלן מגיעה תוספת תשלום, וכי בגין העבודות שביצע והחומרים שרכש הוא זכאי לתשלום בסך כולל של 108,251 ₪ - תשלום בסך של 67,500 ₪ בתוספת מע"מ בגין העבודה, סך של 2,200 ₪ בתוספת מע"מ עבור עבודת תשתית, סך של 10,181 ₪ בתוספת מע"מ עבור החלפת 7 מכסי ביוב והתאמת גובהה לביוב וסך של 14,800 ₪ כולל מע"מ עבור דבק ופוגות - בקיזוז סך של 57,000 ₪ שקיבל. בגדרי התביעה שהגיש הקבלן במסגרת תא"מ 74019-12-20 תובע הקבלן לחייב את התובעים בתשלום יתרת הכספים המגיעים לו בגין עבודתו, בסך של 51,251 ₪ כולל מע"מ.

9. ביחס לאיכות עבודתו טוען הקבלן שהוא התבקש לרצף על פי התוואי הקיים, ולא לפי תקן או תכנית, כי התובעים לא ביקשו שינוי גבהים, לא מסרו לו תכנית פיתוח ולא פיקחו על העבודות וכי השיפועים בשביל הוכתבו על ידי גבהים שונים של שטחים גובלים. הקבלן טוען לכשל בתכנון בתוכניות התובעים שבקבלתן הוא כופר, כי השיפועים שביצע לכיוון הניקוז היו תקינים למעט 2 נקודות באזור החנייה שעלות על תיקונם זניחה, והוא מצרף חוות דעת מומחה מטעמו לפיה השיפועים אינם הפוכים ולא נדרש להחליף את הריצוף ועלות התיקון של הליקויים המינוריים היא 1,500 ₪.

הקבלן טוען עוד שהתובעים לא אפשרו לו להשלים את עבודות התיקון והכניסו במקומו קבלן אחר לביצוע עבודות שטיבן לא ידוע - מבלי לאפשר לו לתעד את עבודתו קודם לכניסת הקבלן האחר ושאיין להטיל עליו אחריות על עבודת הקבלן האחר.

10. התובעים דוחים את טענות הקבלן לתוספת תשלום וטוענים כי הוסכם על תשלום סך של 60,000 ₪ בגין כל העבודות והחומרים, כי מחיר מוסכם זה כלל ריצוף המדרכה והוכתב על ידי הקבלן לאחר שבדק את השטח ושוחח ארוכות עם אביו. עוד טוענים התובעים כי הקבלן קיבל את תכניות העבודה שכללו גבהים, וכי האדריכל מטעמם הגיע לשטח, עזר לקבלן לבצע חישובי גבהים ודרש מהקבלן לבצע שיפועים נכונים.

11. המהנדס רפאל גיל מונה כמומחה מטעם בית המשפט, בדק ביום 19.9.2021 את העבודות והגיש חוות דעתו. על פי חוות דעתו נמצאו ליקויים ושיפועים הפוכים המחייבים פירוק הריצוף וביצועו מחדש בעלות של 166,750 ₪ בתוספת מע"מ.

12. התובעים הגישו בקשה למתן פסק דין נגד הקבלן בתביעה שהגישו בטענה לשיחות איומים מצד הקבלן על הקבלן הנוסף. הבקשה נדחתה, תוך חיוב התובעים בהוצאות ששיעורם הופחת בדיון. ניסיונות להביא את הצדדים להסכמה לא צלחו. התובעת והקבלן הגישו תצהירי עדות, והותר לתובעים לאחר קדם המשפט המסכם להגיש תצהיר נוסף של הקבלן

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

האחר. בקשה נוספת של התובעים להגשת תצהיר מטעם האדריכל שהוגשה - נדחתה (ראו החלטות מיום 22.8.2022 ומיום 30.10.2022).

13. בישיבת ההוכחות נחקרו התובעת והנתבע על תצהירם, ובתום פרשת הראיות סיכמו הצדדים טענותיהם בעל פה. הקבלן האחר לא התייצב לדיון ההוכחות ותצהירו הוצא מהתיק. טענת התובעים כי הקבלן איים על הקבלן האחר ובשל כך הוא לא התייצב המצהיר הנוסף, נטענה בעלמא וללא תימוכין.

הצדדים לא עמדו על חקירת מומחה בית המשפט על חוות דעתו ועל חקירת המומחים מטעם הצדדים.

דיון והכרעה

14. בחנתי את העדויות ואת הראיות, נתתי דעתי לטענות הצדדים בכתבי הטענות ובסיכומים והגעתי למסקנות הבאות;

תביעת התובעים - ת.א 9583-12-20

15. בין הצדדים התגלעה מחלוקת לאור טענת התובעים כי בשל עבודתו הלקויה של הקבלן נדרש להחליף את הריצוף ולבצע את העבודות מחדש בעלות גבוהה פי 3 ממחיר העבודות שהוסכם בין הצדדים, וטענת הקבלן מנגד שאין ליקויים ואין לגלל לפתחו את האחריות לביצוע הריצוף מחדש.

16. הצדדים צירפו חוות דעת מומחה מטעמם אך לא עמדו על חקירת המומחים. בתיק מונה מומחה מטעם בית המשפט אשר הגיש חוות דעת. הצדדים לא ביקשו לחקור את מומחה בית המשפט על חוות דעתו, ובחקירתם אישרו התובעת והקבלן והנתבע שהם מקבלים את חוות דעתו של מומחה בית המשפט.

מומחה שמונה על ידי בית המשפט מהווה זרועו הארוכה של בית המשפט. לגבי חוות דעתו גישת הפסיקה כלל היא שאין לסטות מחוות דעתו, בהיעדר נימוקים כבדי משקל וטעות בולטת (ראו; ע"א 293/88 חברת יצחק ניימן להשכרה בע"מ נ' רבי (פורסם בנבו, 23.4.1990); ע"א 3056/99 שטרן נ' המרכז הרפואי על שם חיים שיבא, פ"ד נו(2) 936 (2002); ביתר שאת כאשר הצדדים, כמו בענייננו, לא עמדו על חקירת מומחה בית המשפט ועל חקירת המומחים מטעמם (ראו; רע"א 4722/07 רון גלילי נ' חוה לדרר, (פורסם בנבו, 14.11.2007)).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

17. **נקודת המוצא**, אפוא, היא חוות דעת מומחה בית המשפט, המהנדס רפאל גיל. על פי חוות דעתו (שלא נסתרה) לאחר ביצוע מדידות של הגבהים באמצעות מודד וביצוע בדיקת מישוריות באמצעות מכון התקנים, בשביל נמצאו בשביל ליקויים ושיפועים הפוכים המחייבים פירוק הריצוף וביצועו מחדש בעלות של 166,750 ₪ בתוספת מע"מ (195,097 ₪ כולל מע"מ).

על פי חוות דעתו של מומחה בית המשפט, הכשל שנמצא בעבודות הוא כשל משולב של שני הצדדים שמקורו בתכנון לקוי ובביצוע לקוי. מומחה בית המשפט קובע בחוות דעתו שהעבודות של שני הקבלנים לקויות, כי אין ביכולתו להבחין בין העבודות שביצע הקבלן לבין עבודתו של הקבלן הנוסף ולא ברור מדוע התובעים מבקשים לחייב את הקבלן בתשלום עבודות הריצוף מחדש לאור התמורה הנמוכה והבלתי סבירה שקיבל וכאשר הקבלן הנוסף היה אחראי לתיקון עבודות הקבלן. במקרה זה, כפי שאפרט, מצאתי להטיל על הקבלן אחריות חלקית;

18. התקשרות הצדדים לביצוע העבודות נעשתה במסמך ההסכמות מיום 16.10.2020, במסגרתו הוסכם שהקבלן יבצע עבודות ריצוף שביל וחנייה, כולל תשתית יציקת בטון (להלן: "ההסכם"). ההסכם, דל בפרטים ואינו כולל מפרט ביצוע ותכנית עבודה - בה מסומנים הגבהים. לעניין הגבהים חשיבות לאור תוואי השטח בו גבל השביל. על פי תצהיר עדותו של הקבלן, תוואי השטח כלל ריצוף בתים ומפתני הכניסה, חצרות אנגליות, גרם מדרגות למרתף, קופינג קיים של קיר תומך בגבהים שונים שהכתיבו את הגבהים בנקודות מפתח בשטח הריצוף. למרות זאת, התובעת עורכת דין ניסחה הסכם דל בפרטים ולא צירפה מפרט ותכניות. הקבלן, כבעל מקצוע, לא דרש לכלול בהסכם עליו חתם מפרט ביצוע ותכניות בה מסומנים הגבהים הנדרשים לביצוע, הגם שבהסכם העבודות התחייב לביצוע תשתית - יציקת בטון לצורך הנחת הריצוף.

19. לתצהיר עדותה של התובעת (העדה היחידה מטעם התובעים) לא צורפה תכנית הפיתוח של האדריכל מטעם, בה מסומנים הגבהים. התובעים מפנים בעניין לנספחי חוות הדעת של מומחה בית המשפט. התוכנית לא צורפה לכתב התביעה ולא נזכרה בחוות דעת המומחה מטעם התובעים. לתובעת לא היה הסבר מניח את הדעת לכך בחקירתה.

20. טענת התובעים כי תכנית הפיתוח נמסרה לקבלן (טענה בה כופר הקבלן), נטענת בעלמא ולא הוכחה. בעוד שבהצעת המחיר עם הקבלן הנוסף דאגו התובעים לציין כי העבודות והשיפועים יבוצעו בהתאם לתכנית ולהנחיות האדריכל, ההסכם עם הקבלן שותק. על מכתבו של האדריכל מטעם התובעים (נספח א1' לתצהיר התובעת) לא ניתן להסתמך, משהאדריכל לא הובא לעדות. לדרך שבה בעל דין מכלכל את צעדיו יש משמעות ראייתית המשליכה על גורל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

ההליך, ואין לה לתובעים אלא על עצמם להלין. התובעים "נזכרו" להגיש בקשה להגשת תצהיר של האדריכל לאחר שהוגשו ראיות הצדדים והסתיים שלב קדם המשפט, ולאחר שכבר פנו בבקשה קודמת להגשת תצהיר נוסף מטעם הקבלן הנוסף, מבלי להזכיר את האדריכל והגם ששאלת מסירת התכניות לקבלן עמדה במחלוקת והתובעים התייחסו לכך בתצהירם. בקשתם נדחתה בהחלטה מיום 30.10.2022.

21. התובעת אישרה בחקירתה כי בעוד שלעבודות בניית הבית הם נעזרו במפקח בנייה, עבודות ריצוף השביל בוצעו ללא פיקוח וכי היא ובעלה – עו"ד ומהנדס תכנה, שאינם בעלי ידע בתחום - הם שפיקחו על עבודות הקבלן. טענת התובעת בתצהירה כי האדריכל מטעמם הגיע לשטח, עזר לקבלן לבצע חישובי גבהים ודרש ממנו לבצע שיפועים נכונים ועדותה כי היו שיחות בין האדריכל לבין הקבלן - נטענת ללא בדל תימוכין. האדריכל, כאמור, לא הובא לעדות לתמיכת הטענה. מדובר במחדל ראייתי מובהק הפועל נגד התובעים וטענתם. טענת התובעת בחקירתה כי בעלה, התובע, עזר לקבלן בעניין הגבהים היא עדות כבושה שאין לייחס לה משקל. בפרט כאשר התובע בחר שלא להגיש תצהיר.

22. מומחה בית המשפט קבע בחוות דעתו, לאחר בחינת תכנית הפיתוח שהציגו לו התובעים כי יש כשל בתכנון וכי בתוכנית יש ליקויים הגורמים למים לעמוד ולא להתנקז. על פי חוות הדעת של מומחה בית המשפט בעוד שעל פי תקן ישראלי 5566.2 החל על ריצוף באבן טבעית שהוסכם שהנתבע יבצע נדרש בסעיף 3.2 להניח את הריצוף בשיפוע של 1% לפחות לכיוון הניקוז, חלק מהשיפועים המתוכננים בשביל על פי התכנית הם פחות מ-1% ובחלק מהם נמצאו שיפועי צד בלתי סבירים.

23. לצד זאת, על פי מומחה בית המשפט קיים כשל בביצוע העבודות וביצוע לקוי. טענת הקבלן בחקירתו כי היו הבדלי גובה באבנים, אינה בהלימה לחוות הדעת של מומחה בית המשפט שלא נסתרה.

24. בהתאם לחוות דעתו של מומחה בית המשפט בהיעדר תכנית שיפועים, היה על הקבלן להיצמד לדרישות התקן, או לא לבצע את העבודה ללא תכנון מפורט. קביעה זו לא נסתרה. טענת הקבלן בתצהירו שהוא לא התבקש לרצף לפי התקן, מוטב היה לה אלמלא באה אל העולם. בחקירתו הבהיר הקבלן שהוא אינו מכיר את דרישות התקן לריצוף עם אבן טבעית, ובכך כשל. הקבלן קיבל על עצמו לבצע עבודות ריצוף, כולל תשתית יציקת בטון וברזל. כבעל מקצוע היה עליו להכיר את התקן ולבצע את העבודות בהתאם לדרישותיו. בפרט כאשר הוא עצמו אישר שתוואי השטח מסביב הכתיב גבהים שונים.

25. על פי מומחה בית המשפט חוסר המקצועיות של הקבלן אשר קיבל על עצמו את ביצוע העבודות ללא היכרות עם התקן הרלוונטי וללא תוכנית שיפועים, באה לידי ביטוי בתמחור

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

הנמוך והלא סביר של העבודות המורכבות שלקח על עצמו, שעלותם גבוהה בהרבה המחיר שהוסכם. על כך אין לו לקבלן, אלא על עצמו להלין.

26. מומחה בית המשפט קובע עוד בחוות דעתו שלא נמצאה התאמה בין גובה הריצוף המתוכנן לגובה הריצוף שבוצע בחלק מהמקומות, כי בריצוף נמצאו שיפועים קטנים מדרישות התקן (לפחות 1%), בחלק מהמקומות נמצא שיפוע הפוך, המרווחים בין האבנים (הפוגות) אינם ישרים וכן שקיימים גלים על פני הריצוף וחוסר מישוריות מהותי. על פי חוות הדעת בעוד שעל פי תקן 5566 הסטייה המקסימלית המותרת במישוריות על פני הריצוף הנמדדת לאורך 2 מטר היא 4 מ"מ, בבדיקת מישוריות מדגמית שביצע המומחה נמצאו סטיות של 9 מ"מ, 14 מ"מ, 5 מ"מ ו-7 מ"מ ובבדיקת מכון התקנים נמצאה סטיות במישוריות בשיעור שבין 10 מ"מ ל-27 מ"מ.

27. מומחה בית המשפט מוסיף וקובע בחוות דעתו כשל משולב נוסף בתכנון וביצוע. על פי חוות הדעת המתכנן לא הגדיר את סוג הדבק, שיטת הביצוע ופרטי רצפת הבטון ולא ברור באמצעות איזה דבר הדביק הקבלן את האבנים למשטח הבטון ואם הדבק מתאים לביצוע. לגבי משטח הבטון והברזל שהקבלן התחייב על פי ההסכם לבצע כתשתית להנחת הריצוף, יש כשל משולב של תכנון לקוי ו/או חוסר תכנון וביצוע לקוי. המשטח מבטון לא תוכנן על ידי קונסטרוקטור, לא ברור על מה בוצע ועל פי איזה פרטי ברזל ועולה חשש שהמשטח שנועד לשמש גם כשביל נסיעה של כלי רכב, עלול לא לעמוד בעומס הנדרש.

28. מסקנות אלה של מומחה בית המשפט בחוות דעתו, לא נסתרו ואותן אני מקבלת. על יסודן, אלמלא התובעים התקשרו עם קבלן אחר לאחר סיום עבודתו של הקבלן לתיקון הליקויים בעבודות הקבלן דגן ואת השיפועים והמרווחים בעבודתו, ואילו ניתן היה להבחין בין העבודות שבוצעו שני הקבלנים, את האחריות לכשל ולתיקונו היה מקום לחלק בין הצדדים בחלקים שווים - 50% בגין התכנון הלקוי, היעדר פיקוח החוזה החסר ו-50% בגין הביצוע הלקוי, וזאת גם אם על פי מומחה בית המשפט, המחיר המוסכם שנקבע לביצוע העבודות היה (בסך של 240 ש"ח למ"ר) היה נמוך בהרבה מהעלות המקובלת לביצוע העבודות כנדרש בתקן (430 ש"ח למ"ר) ללא האבנים.

הקבלן אישר כי מחיר העבודות שהוסכם היה בסך של 60,000 ש"ח ובהמשך עודכן המחיר לסך של 67,500 ש"ח בתוספת מע"מ. בחקירתו הבהיר שהוא ראה את המקום לפני שחתם בשטח על ההסכם ולאחר ששוחח עם אביו. כבעל מקצוע שקיבל על עצמו את ביצוע העבודות היה עליו להעריך את עלות העבודות בהתאם למורכבותן, לבצען בהתאם לדרישות התקן וללא ליקוי או לא לקבל על עצמו את הביצוע. אם שגה בתמחור, אין בכך לפטור אותו מהאחריות לכשל בביצוע העבודות או לסייג את אחריותו לתמורה שקיבל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

29. ואולם, במקרה זה יש קושי לגלגל על כתפי הקבלן את האחריות המלאה על הכשל בביצוע העבודות. התובעים התקשרו עם קבלן נוסף סמוך לאחר שהקבלן סיים את עבודתו, שעל פי הצעת המחיר עליה חתם באחריותו היה לתקן את עבודות הקבלן, השיפועים והרווחים. התובעים לא הציגו תשתית ראייתית ממנה ניתן לקבוע אילו מהליקויים שנמצאו בחוות דעת מומחה בית המשפט ניתן לייחס לעבודות שבוצעו על ידי הקבלן ואילו מהם לקבלן הנוסף.

30. בהתאם להצעת מחיר של הקבלן הנוסף, התובעים התקשרו עם הקבלן הנוסף לתיקון הכשל בעבודות הקבלן. בהצעת המחיר צוין כי מחיר העבודות כולל השלמת ריצוף המדרכה הוא 25,200 ₪. התובעת טוענת בתצהירה כי הם שילמו לקבלן הנוסף סך של 32,000 ₪ - סך של 28,000 ₪ עבור השביל וסך נוסף של 4,000 ₪ עבור המדרכה. אסמכתא לתשלום הנטען לא הוצגה.

31. ההתקשרות עם הקבלן הנוסף כללה עבודות תיקון השביל וחידושו, כולל תיקון השביל, שבירת הריצוף שהודבק בשיפועים הפוכים/שגויים המהווים מקווה מים ובריכות בגשמים, ריצוף אבן חדשה בשיפועים נכונים בהתאם לתוכנית עבודה, גבהים נכונים והנחיות אדריכל בשטח, תיקון השביל וחיתוך האבנים כך שיותירו מרווחים של 1 ס"מ בין אבן לאבן, החלקה והברקת האבנים, ניקוי הכוחלה, ניקוי האבנים עם מכשור מיוחד, תיקון ריצוף כניסה לבית בסמוך לדלת הכניסה, תיקון השיפוע וריצוף מחדש כדי שמים לא ייכנסו לבית, מריחת סילר בסיום העבודה על כל השביל, ריצוף המדרכה ועוד.

ההסכם עם הקבלן הנוסף כלל תיקון עבודות הריצוף והשיפועים בעבודות שביצע הקבלן-הפעם בהתאם לתכנית עבודה, לגבהים הנכונים ולהנחיות האדריכל וכן תיקון המרווחים בין האבנים. מומחה בית המשפט בדק את העבודות, לאחר ביצוע עבודות התיקון על ידי הקבלן הנוסף. כך גם המומחה מטעם התובעים. התובעים לא הציגו חוות דעת מומחה ומצע ראייתי ממנו ניתן לקבוע אילו מבין הכשלים בביצוע שמצא מומחה בית המשפט ניתן לייחס לעבודות הקבלן ואילו לעבודות התיקון שביצע הקבלן הנוסף. בתמונות שהציגו התובעים אין תאריך, לא ברור אם בוצעו לפני שהקבלן הנוסף החל לעבוד או לאחר מכן ואין בהן די לקבוע ממצאים בעניין.

32. עובר לביצוע עבודות התיקון על ידי הקבלן הנוסף פנה הקבלן באמצעות בא כוחו במכתב מיום 2.12.2020 לתובעים וביקש לתקן את העבודות ולתעד את העבודות שביצע באמצעות מומחה מטעמו. התובעים לא הגיבו וברחו להכניס קבלן אחר שביצע עבודות, וגרמו לכשל ראייתי בתיעוד עבודות הקבלן.

33. על פי חוות דעת מומחה בית המשפט הקבלן האחר לא עמד בהתחייבות לבצע את השביל בשיפועים נכונים בהתאם לתכנית העבודה, ואין ביכולתו להבחין בין עבודתו לבין עבודות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

של הקבלן. התובעים בחרו לא להגיש את התביעה גם נגד הקבלן הנוסף, לא הביאו אותו לעדות ותצהירו הוצא מהתיק. טענת התובעים כי הקבלן הנוסף לא הגיע להיחקר על תצהירו בשל חשש מהקבלן, אינה נתמכת בדבר ואותה אינני מקבלת.

34. התובעים אינם תובעים את התשלום ששילמו, לטענתם, לקבלן הנוסף בסך של 32,000 ₪, אשר אסמכתא לתשלומם לא הוצגה. הם מבקשים לחייב את הקבלן בתשלום ביצוע העבודות מחדש, הגם שעל הקבלן הנוסף הוטלה האחריות לתקן את העבודות שביצע הקבלן, לתקן את השיפועים על פי התכניות והנחיות האדריכל מטעמם ואת המרווחים בין האבנים ועל פי חוות דעת מומחה בית המשפט הקבלן הנוסף לא עמד בהתחייבויותיו.

35. למרות כל האמור והגם שהתובעים לא צרפו את הקבלן הנוסף כנתבע בתביעתם, אני סבורה כי אין לפטור את הקבלן מאחריות לכשל בעבודות ושאינן בביצוע עבודות על ידי הקבלן הנוסף להביא לניתוק הקשר הסיבתי בין הליקויים בעבודות הקבלן ובין הליקויים שנמצאו בעבודות לאחר ביצוע התיקונים על ידי הקבלן הנוסף. הקבלן, מר אבו טחישר, הסכים לבצע עבודות ריצוף ללא תכנית ביצוע וללא תכניות בהן מסומנים הגבהים, לא הכיר את דרישות התקן הרלוונטי, ועל פי חוות דעת מומחה בית המשפט כשל בביצוע הריצוף ומצע הבטון מתחתיו. מומחה בית המשפט אף קובע בחוות דעתו שהעבודות של שני הקבלנים היו לקויות.

36. בשים לב למכלול נסיבות העניין את אחריותו של הקבלן מר אבו טחישר לביצוע הכושל ולהידרשות על פי חוות דעת מומחה בית המשפט להחלפת הריצוף ולביצועו מחדש, יש להעמיד על 25% מעלויות התיקון כדי סכום התביעה - קרי על סך של 44,195 ₪ (כולל מע"מ).

עלויות התיקון על פי חוות דעת מומחה בית המשפט עולות על סכום התביעה (176,780 ₪). התובעים לא ביקשו לתקן את כתב התביעה וסכום והרף העליון לא יעלה על סכום התביעה.

37. מכל האמור, את תביעה בת"א 9583-12-20 מתקבלת בחלקה, כך שהקבלן, מר אבו טחישר, ישלם לתובעים 44,195 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה ממועד הגשת התביעה.

38. לאור מסקנתי בדבר תרומת התובעים והתכנון מטעמם לכשל, אינני מקבלת את התביעה בגין עגמת נפש ונזק לא ממוני וזמן בטלה (שכשלעצמה לא הוכחה).

עוד אינני מקבלת את דרישת התובעים לחיוב הקבלן בתשלום הוצאות ריבית שלטענתם שילמו בגין הלוואת "בלון" שנטלו, בשל אי עמידתו בלוח הזמנים. בכתב התביעה המתוקן, לא נתבע סעד בגין רכיב זה, ולא השתכנעתי שבעטיו של הקבלן נגרם לתובעים איחור ועיכוב בהשלמת העבודות וקבלת משכנתא. התובעים גם לא עמדו בנטל להוכיח קיומו של קשר בין מועד סיום העבודות על ידי הקבלן לבין נטילתם הלוואת בלון, חלף משכנתא. מדובר בשביל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

הכניסה לבית וחנייתו, ולא הוכח שהקבלן מנע מקבלנים אחרים לבצע עבודות ולהשלים את בניית הבית. על עדותה היחידה של התובעת בעניין, התקשיתי להסתמך, לאחר התרשמותי ממנה.

תביעת הקבלן - תא"מ 74019-12-20

39. הקבלן מבקש לחייב את התובעים לשלם לו סך של 51,251 ₪ כולל מע"מ בגין העבודות שביצע והחומרים שרכש עבורם, מעבר לתשלום בסך של 57,000 ₪ ששולם לו בטענה כי בגין העבודה הוסכם לשלם לו סך של 67,500 ₪ בתוספת מע"מ במקום סך של 60,000 ₪ כולל מע"מ שנקבע בהסכם; וכן סך נוסף של 2,200 ₪ בתוספת מע"מ עבור עבודת התשתית; סך של 10,181 ₪ בתוספת מע"מ עבור עבודות החלפת 7 מכסי הביוב והתאמת גובה לביוב; וסך של 14,800 ₪ כולל מע"מ בגין דבק ופוגות - שלא נכללו בהסכם.

40. בהסכם (מסמך ההסכמות) נקבע **מחיר מוסכם: 60,000 ₪ במזומן** וכי "**כל החומרים והעבודה לרבות הכלים כלולים במחיר**". כך גם מאשר התובע בתצהירו. ההסכם, אין חולק, נכתב על ידי התובעת ביומנו של הקבלן, לאחר שהקבלן בדק את השטח והתייעץ עם אביו.

התובעת הבהירה בתצהירה כי מסמך ההסכמות, עליו חתום הקבלן, נכתב על ידה לאחר שהקבלן הגיע למקום, שוחח קודם לחתימתו טלפונית עם אביו ארוכות, ביקש להכפיל את מחיר הצעת המחיר הראשונה שנתן והכתיב את הסכום לביצוע כל ההוצאות והחומרים לביצוע העבודות בסך כולל של 60,000 ₪. עדותה לא נסתרה. בחקירתו אישר הקבלן שהוא הגיע לשטח, ושוחח עם אביו לפני שחתם על מסמך ההסכמות. בתצהירו הבהיר כי תחילה נתן לתובעים הצעת מחיר שלא כללה אבנים ותוספות כמו מכסי ביוב, התאמת גבהים, מילוי האריחים באמצעות כוחלה והכנת תשתית - וכאשר התובעים ביקשו שהריצוף ייעשה עם מרווחים בין האריחים וביצוע עבודות יציקה, סוכם על מחיר של 60,000 ₪ לא כולל מע"מ.

41. הקבלן מסר בתצהירו כי המחיר המוסכם עודכן בהמשך לסך של 67,500 ₪ בתוספת מע"מ. המחיר המעודכן, אינו מוצאת ביטוי בהסכם או במסמך בכתב. עם זאת, השתכנעתי לקבל את עדות הקבלן ולקבוע כי המחיר המוסכם עודכן והועמד על סך של 67,500 ₪ בתוספת מע"מ. תמיכה בכך יש בחשבוניות ובקבלות שהוציא הקבלן לבקשת התובעים בסכום זה.

על פי התכתובת הווטסאפ שצורפה כנספח ד' לתצהיר הקבלן, התובעת ביקשה מהקבלן להוציא חשבוניות בגין העבודות שבוצעו עבור התובעים וחומרים שנרכשו עבורם - על שם עמותה בשם "קרן לחיים". התובעת אישרה זאת בחקירתה. על פי תצהיר עדותו של הקבלן,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

כך גם ביקש התובע ממנו על מנת שהתובעת תזדכה על המע"מ. תצהירו של הקבלן לא נסתר.
התובע לא מסר עדות.

42. בקשת התובעים מהקבלן חשבוניות על שם עמותת "קרן לחיים" עבור שיפוץ/עבודות תחזוקה על מנת להזדכות על המע"מ, הגם שהעבודות בוצעו בביתם של התובעים ועבורם, מעוררת יותר מתהייה לגבי תקינות התנהלותם. לתובעת לא היה הסבר לכך בחקירתה. ניסיון התובעת להציג עצמה כמתנדבת בעמותה, אינו משכנע ומגדיל תהייה זו. התובעת מסרה בחקירתה כי היא בין מייסדי העמותה ושיש לה "סידור" עמה. כך או כך, סיכום החשבוניות/קבלות שהקבלן הוציא לבקשת התובעים על שם העמותה עומד כדי סך של 67,520 ₪ בתוספת מע"מ. בכך צלח הקבלן את משוכת ההוכחה כי זה הסכום המעודכן שהוסכם.

43. אין בידי לקבל את טענת הקבלן שהוסכם לשלם לו סך נוסף של 2,200 ₪ בתוספת מע"מ מעבר לסכום העבודות המעודכן המוסכם עבור עבודות תשתית. הטענה נטענת בעלמא ועומדת בניגוד להסכם בכתב. במסמך ההסכמות נקבע כי המחיר המוסכם בגין העבודות כולל עבודות תשתית: יציקת בטון + ברזל, פועלים, מכולות וכל מה שקשור ליציקה.

44. בהסכם שנחתם בין הצדדים לא צוינו עבודות החלפת 7 מכסי ביוב, כולל מכסים ולא הוכח שהן נכללו בעבודות בגינן נקבע מחיר מוסכם (שעודכן בהמשך). הקבלן מסר בתצהירו כי מדובר בתוספות לבחירת המזמין שאינן חלק מהעבודות המוסכמות. תצהירו לא נסתר. עם זאת, לא מצאתי לחייב את התובעים בתשלום רכיבים אלה, משהסכומים הנטענים בגינם לא הוכחו (ראו; ע"א 355/80 נתן אניסימוב בע"מ נ' מלון טירת בת שבע בע"מ, פ"ד לה(2) 800, 809-808 (1981)). לטענת הקבלן בתצהירו כי על תובעים לשלם לו סך של 2,200 ₪ בתוספת מע"מ עבור העבודה וסך של 7,521 ₪ בתוספת מע"מ עבור 7 המכסים והתאמת גובה, נטענת בעלמא וללא תימוכין. הקבלן לא עמד בנטל להוכיח שנשא בתשלומים אלה או כי התובעים הסכימו לתשלום הנטען.

45. הקבלן טוען כי בשיחה מוקלטת אישר התובע כי יש להוסיף לסך של 67,500 ₪ את המכסים כך שהסכום לתשלום עומד על סך של 75,000 ₪ ובתוספת החומרים הסכום עומד על סך של 80,000 ₪. אין בידי לקבל זאת. השיחה המוקלטת לא הוצגה כראייה. סיכום השיחה בנספח ו' לתצהיר הקבלן אינו מהווה תמליל עומד בדרישות הדין, ולא ניתן להסתמך עליו כתמליל מדויק ומלא של תוכן השיחה (ראו; ע"פ 869/81 מוחמד שניר נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(4) 169, 197 (1984)). מה גם שתוכן הנספח לא מלמד על הסכמה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

46. לא מצאתי לקבל את טענת הקבלן לתוספת תשלום בגין דבק ופגות. ההתקשרות עם הקבלן הייתה לביצוע עבודות ריצוף. בתצהירו מאשר הקבלן כי העבודות שהוסכמו ועוגנו במסמך ההסכמות כללו עבודת יציקה והדבקת האריחים. במסמך ההסכמות נקבע כי כל העבודות והחומרים כלולים במחיר המוסכם. העובדה שלא מצוין סוג הדבק, אינה גורעת מההסכם בכתב וממסקנתי כי דבק ופגות כלולים בעבודות שהוסכמו ובמחיר המוסכם שנקבע. לכך יש להוסיף כי התשלום הנתבע לא הוכח.

47. בשולי מסמך ההסכמות, מתחת לחתימת הצדדים, נכתב כי העבודות כוללות ריצוף מדרכה בחוץ ואבן משתלבת, וכן זמן עבודה של 15 יום. טענת הקבלן כי העבודות המוסכמות כללו רק ריצוף של שביל בשטח של כ-250 מ"ר כולל חניות, וכי ריצוף המדרכות ולוח הזמנים שצוין הן תוספת שהוספה על ידי התובעת ללא ידיעתו וללא הסכמתו, מעוררת קושי ואין בידי לקבלה. מסמך ההסכמות נכתב על ידי התובעת ביומנו הפרטי של הקבלן, בנוכחות הקבלן. הקבלן אישר בחקירתו שהוא דובר עברית, וחזקה כי תוספת זו הייתה על דעתו. חזקה זו לא נסתרה. הקבלן לא עמד בנטל להוכיח שריצוף המדרכה ולוח הזמנים הוספו במועד מאוחר למועד חתימת מסמך ההסכמות, ושלא על דעתו. ההסכמות נכתבו ביומנו האישי של הקבלן. בכל התקופה בה בוצעו העבודות, כשיומנו האישי ברשותו, הקבלן לא העלה טענה שריצוף המדרכה אינו כלול בעבודות שהוסכמו ובמחיר שסוכם או שלוח הזמנים שצוין אינו על דעתו - אלא לראשונה כשהתגלעה מחלוקת בין הצדדים.

48. ריצוף המדרכה לא בוצע על ידי הקבלן, ועל פי הצעת המחיר של הקבלן החלופי נמסר לקבלן הנוסף לביצוע. טענת התובעים כי שילמו לקבלן החלופי סך של 4,000 ₪ עבור ריצוף המדרכה נטענת בעלמא. לא הוצגה לה בדל של תימוכין. התובעים גם לא הוכיחו מה העלות של עבודות אלה, ולא מצאתי להפחית מהתשלום לו זכאי הקבלן תשלום כלשהו בגין ריצוף המדרכה.

49. מכל האמור, הקבלן זכאי לתשלום סך של 67,500 ₪ בתוספת מע"מ עבור העבודות - סה"כ 78,975 ₪ כולל מע"מ. מסכום זה יש להפחית את הסך של 57,000 ₪ ששולם לקבלן, כך שעל התובעים לשלם לקבלן סך של 21,975 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד הגשת התביעה.

סוף דבר

50. התוצאה, אפוא, היא שבתביעת התובעים בת"א 9583-12-20 על הנתבע לשלם לתובעים סך של 44,195 ₪ ובתביעת הנתבע בתיק תא"מ 74019-12-20 על התובעים (הנתבעים באותו הליך) לשלם לנתבע/התובע בתא"מ 74019-12-20 סך של 21,975 ₪. הפועל היוצא מקיזוז הסכומים הוא שבגין שתי התביעות על מר אבו טחישר, הנתבע בת"א 9583-12-20 והתובע

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 9583-12-20 שמש פאוקר ואח' נ' אזברגה
תא"מ 74019-12-20 אבו טחישר נ' שמש פאוקר ואח'

בתיק 74019-12-20 לשלם לתובעים סך של 22,220 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק ממועד הגשת התביעה בת"א 9583-12-20 (4.12.2020).

51. לאור התוצאה אליה הגעתי, בשים לב שההליך נוהל עד תום, הפער בסכום התביעות לסכום שפסקתי, לכך ששתי התביעות היו כרוכות זו בזו ולא הצריכו ברור עובדתי נפרד וכן לכך שבחישוב הכולל על הנתבע לשלם לתובעים כספים - הנתבע (מר אבו טחישר) ישלם לתובעים הוצאות משפט ושכר טרחת עורכי דין בסך כולל של 6,500 ₪ וכן את חלקם של התובעים בעלות שכרו של מומחה בית המשפט והתובעים ישלמו לנתבע הוצאות ושכר טרחת עורכי דין בסך של 3,500 ₪, כך שהנתבע ישלם לתובעים סך של 3,000 ₪ בתוספת חלקם בשכרו של מומחה בית המשפט.

לא מצאתי להשית על הנתבע את ההוצאות שנפסקו לחובת התובעים בגין בקשות שהגישו התובעים במהלך ההליך, ונדחו.

52. התשלומים לעיל ישולמו תוך 30 יום, שאם לא כן יישא התשלום הפרשי הצמדה וריבית כחוק.

ניתן היום, ז' אב תשפ"ג, 25 יולי 2023, בהעדר הצדדים.

